

Kerecsi Klára

Úti jelentés

CRIMPREV konferencia

2009. június 17-19., Milton Keynes, UK

2009. június 17-19-e között Milton Keynes-ben a CRIMPREV program záró-konferenciájára került sor. A konferencián az egyes munkacsomagok (a továbbiakban: workpackage/WP) vezetői számoltak be a WP-kben elért eredményekről.

A CRIMPREV program ún. „Coordination Action” volt, amelynek 1,1 millió Euró volt a költségvetése. A program 5 tematikus WP-t tartalmazott: *A deviáns magatartás tényezői* (WP2); *Kriminalizáció* (WP3); *A bűnözés észlelése* (WP4); *Interakciók* (WP5); és *Bűnmegelőzési közpolitikák* (WP6). A WP7 tevékenysége a módszertani kérdések megvitatására és a jövőben lehetséges kutatási módszerek feltárására irányult. A 10 elemből álló coordination action projekt az alábbi egységekből állt:

- Workpackage 1: Az első konferencia megrendezése
- Workpackage 2: A deviáns magatartás tényező alprogram
- Workpackage 3: A kriminalizáció alprogram
- Workpackage 4: A bűnözés észlelése alprogram
- Workpackage 5: Az interakciók alprogram
- Workpackage 6: A bűnmegelőzési politikák alprogram
- Workpackage 7: Módszertan és a jó gyakorlatok alprogram
- Workpackage 8: A második konferencia megrendezése
- Workpackage 9: Információ és kommunikációs rendszerek
- Workpackage 10: Management

A záró-konferencia programját **Prof Brigid Heywood**, az Open University igazgatóhelyettese nyitotta meg, majd **Manuela Alfe** kisasszony az EU 7. kutatási keretprogramjában a CRIMPREV programért felelős EU tisztviselő üdvözölte. Bevezetőjében kitért arra is, hogy az ilyen programok miért fontosak az EU-nak, és mi a jelentősége a CRIMPREV programnak a tudásalapú társadalomban.

Rene Lévy (GERN/CESDIP, France) a kutatási program vezetőjeként foglalta össze az eredményeket. Mint elmondta a program szervezése majdnem 6 évvel ezelőtt kezdődött, bár az EU által finanszírozott program hivatalosan csak 2006-ban indult. A program ún. coordination action formában zajlott, azaz a hálózatépítés volt a feladata. Ennek a feladatnak a program minden várakozást felülmúlóan eleget tett, ugyanis a programban 31 intézmény vett részt 10 országból. A program keretében 27 találkozó megszervezésére került sor, amelyen 470 szakember vett részt, akik 146 szervezettől érkeztek az EU tagállamokból. A program célja, miszerint integrálni akarta az együttműködő partnereken kívüli szakembereket is, tökéletesen teljesült, mint mondta.

A program jelentős eredményeket mutatott fel a megjelent publikációk területén:

- 31 CRIMPREV információs füzet
- 4 CRIMPREV WP7 brochure
- 14 szerkesztett monográfia
- 6 szakmai tematikus folyóiratszám
- 6 szakmai folyóiratban megjelent tanulmány
- 3 multimédiás CD
- 3 Report

Mint Rene Levy elmondta a program nagy eredményeket ért el, ugyanis a hálózatépítési fázis után lehetővé válik az összehasonlító kutatások megszervezése, ami az egyik fő cél, mivel az EU természetes lehetőséget ad az összehasonlító kutatások lefolytatására.

A program végrehajtása során tapasztalt előnyök és nehézségek:

1. A CRIMPREV program kevésbé látható, de hosszú távú hatásai közé sorolta az intenzív kooperáció kialakulását, és azt hogy a program során összegyűjtött információk közelebb kerültek a döntéshozókhoz.
2. Nem várt eredményként fogalmazta meg, de hangsúlyozta a program szempontjából azt, hogy ez nehézsége is volt a program menedzselésénél, hogy 30 különböző kormányzattal kerültek kapcsolatba.

A következő programszakaszra azt javasolta, hogy kevesebb résztvevővel, és egyszerűbb együttműködési szerződéssel kell tervezni a programot, illetve az EU-nak azt javasolta, hogy szervezzen képzést a programmenedzserek számára.

Professzor **Clive Emsley** (Open University) bevezető előadása élvezetesen elemzett ki egy közlekedési bűncselekményes ügyet, és annak az összes lehetséges variációját, amely a kriminológiai gondolkodás, és a bűnmegelőzés szempontjából érdekes lehet.

A **WP2**-ben lezajlott munkáról **Laurent Muchielli** és **Peter Spierenburg** számoltak be. A szemináriumokon elhangzott előadások és lezajlott vita alapján a közös munka konklúziójaként leszögezték, hogy az erőszakos csoportosulásokban történő részvétel nem speciális emberi magatartás. Problémaként említették, hogy az erőszak fogalma körülhatárolatlan, és az erőszak megítélése mindig társadalmi kontextustól függ. Az erőszakos viselkedés vizsgálata az országok többségében elsősorban az emberölés vizsgálatát jelenti, és a személyek közötti erőszak gyakran elfogadott viselkedés volt az elmúlt évszázadokban.

Mint Peter Spierenburg elmondta, a vizsgálatok szempontjából jelentősége van annak, hogy az erőszakos viselkedésnek kevesebb élet esik áldozatul, mivel javult az orvosi ellátás, az infrastruktúra és a kommunikáció. A tapasztalatok szerint jellemzően a kés és a golyó által ütött seb vezet fatális következményhez. Az adatok elemzése szerint 1970-1990 között növekedett az erőszakos bűnözés, majd 1990-től kezdve folyamatosan csökken.

Xavier Crettiez előadásában a politikai erőszak megjelenési formáit elemezte. Makroszinten strukturális, kulturális és intézményi tényezőket különböztetett meg.

A **WP3** a kriminalizáció témakörével foglalkozott. A WP vezetője professzor **Sonja Snacken** volt. Megközelítése szerint a jelenséget két szinten érdemes vizsgálni: (1) a jogalkotás (kriminalizáció, dekriminalizáció, rekriminalizáció), illetve (2) a büntető igazságszolgáltatás gyakorlatában érdemes vizsgálni (ügyészégi eljárás, előzetes letartóztatás, büntetés kiszabás, feltételes szabadságra bocsátás). Mint mondta a munkaülések tapasztalatai szerint a kriminalizáció vizsgálatánál különös jelentősége van a társadalmi marginalitás vizsgálatának, mivel napjainkban a marginális csoportok kezelésére szerte Európában a jóléti investíció, és a börtön szolgál. Előadásában a kriminalizálás tényezőiként elemezte a jóléti ellátások, az emberi jogok és a sértett helyzetét, valamint a közvélemény és a szakmai vélemények közötti eltérést. A WP3 konklúziójaként fogalmazta meg, hogy két út áll Európa előtt: (1) „Social Europe”; (2) „Penal Europe”.

Ugyancsak a WP3 témája volt a drogfogyasztás. **Tobby Seddan** előadásában hangsúlyozta, hogy a drogfogyasztás témakörét nem a kriminalizáció/dekriminalizáció szempontjából kellene megközelíteni, hanem a kormányzati stílusok és tartalmak elemzése révén.

A **WP4** („Crime and Insecurity”) eredményeiről professzor **Adam Crawford** számolt be. A WP4 keretében 5 munkaülés megszervezésére került sor, ahol a bűnözési félelem, a társadalmi és kulturális tényezők szerepe napjaink biztonsághiányában, a média és a biztonsághiány, és a marginalizált csoportok problémáját elemezték. Mint Crawford elmondta 3 alapkérdése volt a WP4-nek: (1) hogyan lehet mérni a bűnözési félelmet és a biztonsághiányt, (2) melyek a biztonsághiány okai, és (3) hogyan lehet a biztonsághiányt kezelni, és melyek a következmények. Mint elmondta a munkacsoport tagjai egyetértettek abban, hogy a biztonsághiányra épített politika „használja és kihasználja” az emberek bűnözési félelmét. Ezt jól jelzi a „what if” megközelítés, amely a kormányzati politikákban azt jelenti, hogy a legrosszabb szcenárióra úgy készülnek fel a kormányzatok, mintha az száz százalékos biztonsággal bekövetkezne. Crawford előadása elemezte a rizikóra és a bizonytalanságra épülő megközelítési modelleket. Mint mondta a „what if” kérdés elválasztja egymástól a tényeket és a róluk alkotott veszélyességi értékelést. Mindez új adatgyűjtési szükségletek és formák kialakulásához vezet.

Professzor **Helmut Kury** a bűnözési félelem és a biztonságérzet felfogása közötti szimbolikus kapcsolatról beszélt, és mint állította a bűnözés politikai kérdés. Értékelése szerint bár a bűnmegelőzés van a kormányzati politikák középpontjában, de a rizikókezelés értelmében.

Professzor **Joanna Shapland** számolt be a **WP5** munkacsoport („Informal economy and organized crime”) eredményeiről. A munkacsoport igen szélesen értelmezte az informális gazdaság területét, a prostitúció, a drogárusítás, de a mezőgazdasági idénymunkások is bele tartoznak. Azt vizsgálták, hogy az egyes országokban a szociális, a gazdaság- vagy a kriminálpolitika ösztönzi-e az informális gazdaság létezését és méreteit. Mint a munkacsoport megállapította, sok országban a hivatalos gazdaság is igényli az informális gazdaság létezését, annak érdekében, hogy álljon rendelkezésre munkaerő, amikor arra szükség van, és ez a munkaerő elég flexibilis legyen. Shapland szerint az informális gazdaságot a jog helyett az erőszak szabályozza, és a folyamatos kapcsolatokra épül. A munkacsoportban áttekintették az informális gazdaságba bevonódó társadalmi csoportokat és azokat az ösztönző erőket, amelyet segítik a működését.

A **WP6** („Public policies of crime prevention”) működéséről professzor **Tim Hope** számolt be. A munkacsoport áttekintette az EU tagállamok központi és helyi bűnmegelőzési politikáit, és belekezdett egy modell kidolgozásába, amely a magántulajdon a közösségi tulajdon és a zárt csoportok tulajdona szerint vizsgálja a bűnmegelőzés területét. Építve a különböző mun-

kacsoportüléseken elhangzott előadásokra, beszélt a biztonság „privatizálásáról” Szlovéniában, a bűnmegelőzés elméleti alapjairól, empirikus vizsgálatának és politikacsínálási következményeinek összefüggéséről.

A **WP7** a bűnözés mérésével foglalkozott. Munkájáról Renée Zauberman számolt be. A munkacsoportban nem csak a bűnözés és biztonság mérésére szolgáló hagyományos, hanem az ún. attitűdmérési módszereket is elemezték. Mint megállapították, a bűnözés hagyományos mérését a bűnözési félelem jelensége változtatta meg, és irányította az intézményen kívüli tényezők vizsgálata felé. Az előadó tárgyalta a viktimizációs felmérések történetét, és a mintaválasztással kapcsolatos problémákat. A munkacsoport munkájának tapasztalatai azt jelzik, hogy bár sok európai országban mérik – és egyre gyakrabban rendszeresen mérik – az áldozattá válás és a biztonságérzet jellegzetességeit, ezek a kutatási eredmények még nem feltétlenül épültek be a kriminálpolitika eszköztárába.

Csobánka, 2009. június 27.

Dr. Kerezsi Klára
igazgató-helyettes